

Lokalet Betania

Jubileumsskrift

MENIGHETEN I BETANIA
LARVIK

VED FORST. KR. SUNDSDAL

Forord.

„Min sjel lov Herren og glem ikke alle hans velgjerninger,“ sier Salmisten. Det er det vi også ønsker å gjøre. Vi ønsker å takke Herren for den store nåde som han har bevist menigheten i Betania gjennom de år den har fått virke for ham.

Det er i år 25 år siden lokalet Betania ble reist. Dessuten var det i 1942 35 år siden virksomheten begynte. Vi har nå slått sammen disse to merkeår og feirer således menighetens 35 års jubileum og lokalets 25 års jubileum under ett.

Vi er oppmerksom på at det jamført med de andre virksomheter i byen ikke er en høy alder, men det er likevel to *milepeler* som passerer. Ved dem begge ønsker vi å stanse en liten stund og si: „Ikke oss, Herre, ikke oss, Herre, men ditt navn gi du ære.“

Jubileumsskrift

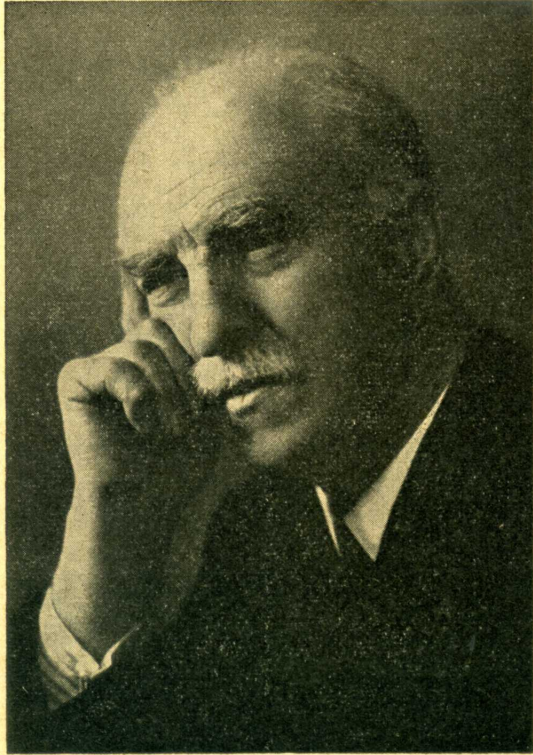
MENIGHETEN I BETANIA

LARVIK

VED FORST. KR. SUNDSDAL

Interiør av Betania

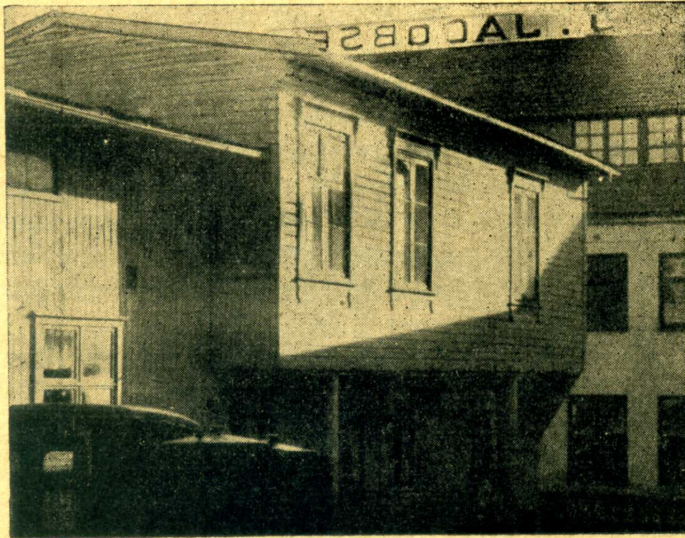
Pastor T. B. Barratt

Den ringe begynnelsesdag.

«— For hvem vil forakte den ringe begynnelsesdag.»

Zak. 4, 10.

Guds gjerning begynner ofte i det små og uanselige og utvikler seg til det større og mer fullkomne, for så tilslutt å nå fullendelsen i det evige. Den mektige åndsutgydelse som begynte 1906—07, alminnelig kalt pinsevekkelsen, spredte seg hurtig utover verden. Det er mulig vi kan si at ingen vekkelserbevegelse i de senere århundreder på så kort tid har nådd slik verdensomspennende rekkevidde. Ilden spredte seg rundt om, og vennegrupper vokste fram. Om vi kunde se for oss hvordan disse vennegrupper eller menigheter fikk sin begynnelse, — stedene hvor ilden falt, — vilde vi nok gripes i vår sjel ved Guds storhet som kan gjøre det lille til det store. Lokalene og tilholdsstedene hvor de troende samledes den første tid var kanhende lavloftede stuer, triste bakgater og under all mulig spott og forfølgelse.

«Feyerrønningen»

Intet kunde imidlertid slukke den guddommelige flamme, — ilden fra pinsedag. — Den spredtes og tendtes hist og her, og en dag innunder jul 1906 kom den gnist til Oslo som skulde vokse til en landsomspennende flamme. Det var pastor Barratt som kom heim fra U.S.A. hvor han hadde mottatt en mektig dåp i den Hellige Ånd og no begynte å forkynne denne sannhet med kraft, liv og varme.

På Feyerrønningen

I Larvik vil jeg gjerne vise deg det lille, uanselige lokale hvor pinsevekkelsen fikk sine første leveår i denne by. Fra det åpne, lyse torg midt i byen, bøyer vi inn i en liten sidegate til venstre når vi kommer opp Prinsensgate fra jernbanestasjonen. I en bakgård, klemte inne mellom husene der finner vi det av mange venner så vel kjente «Feyerrønningen», eller som det oftest ble kalt: «Rønningen».

Egentlig var det i frimisjonens lokale, Misjonshuset, en fikk den første føling med «den nye bevegelsen», som mange kalte den. A. Anthony (red. i «Misjonæren», som den gang ble utgitt i Larvik) vendte heim fra Oslo etter å ha hatt et spesielt møte med Gud. Han fikk tak i tannlege Smith fra Kristiansand S., som også var berørt av vekkelsen, og denne holdt noen møter i Misjonshuset. Lokalet var fullt, og forventningen stor. Man hadde jo hørt at pinsedagsunderet hadde gjentatt seg, mennesker ble døpt i den Hellige Ånd, som i den apostoliske tid med de medfølgende tegn tungetale, profeti osv. Det var ikke underlig at mange møtte fram. Møtene gikk sin gang, og så faldt ilden også her, — pris skje Gud. Den første som man vet om talte i tungen i Larvik, var avdøde Ingeborg Johnsen. På et ettermøte i Misjonshuset uttalte den da heimeværende misjonær Watsås: «Det er kinesisk hun taler.» —

No gikk det her som på de fleste andre steder. Den nye vekkelse vakte delte meninger.

Å komme inn på den motstand som reiste seg både fra geistlig- og lekmannshold over hele landet er unødvendig her. Det kan bare bemerkes at det samme vitnesbyrd som den apostoliske pinsevekkelse fikk av brødrene i Rom, også passer på vår tids (som selvsagt er den samme) pinsevekkelse: «Om denne

Peter E. Bjerck

Fredrik Olsen

sekt er det oss vitterlig at den allesteds finner motsigelse.» Ap.gj. 28, 22. — Og motsigelsene ble her i Larvik som mange andre steder så sterke at de som hadde fått tro for saken så seg nødt til å begynne private møter. Den første brødsbrytelse var hos Karoline Jacobsen på Langestrand. Man hadde også en del møter her inntil man fikk leiet Frikirkens gamle lokale, på den før omtalte Feyerrønningen. (Navnet kommer av at en tidligere eier av tomtene i denne del av byen het Feyer). De mest framtreddende innen venneflokket fra den første tid er: Byggmester Fredrik Olsen, som i mange år stod med i ledelsen, grosserer Peter E. Bjerck, kjøpmann Henriksen-Wiik og smed Martin Hansen. Av ovennevnte er alle døde unntatt bror Bjerck som framleis er med i menigheten og har utført en eldstebrors gjerning like fra den første tid til i dag.

På Feyerrønningen gikk det nok ofte «livlig» for seg. Jeg kan høre eldre venner si: «Ja, på Rønningen, der var det herlige

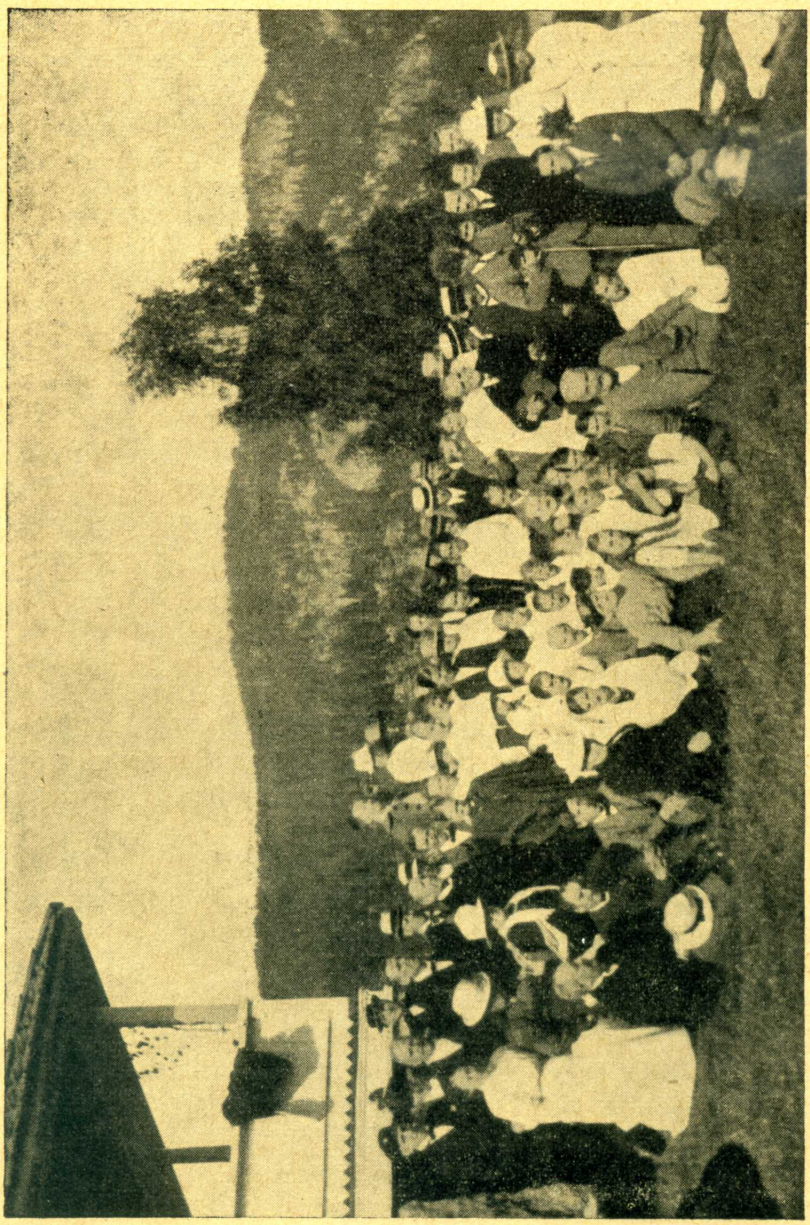
møter.» — En bror fortalte meg hvordan han med det samme han kom inn der som ufrelst, ble dratt av en sterk, uforklarlig åndsmakt og formelig tvunget til å overgi seg til Herren. Mange kom bare for å holde støy, men det hendte at Guds kraft åpenbarte seg så mektig at all motstand ble fullstendig slått ned.

Lokalet var ikke stort. Ca. 125 mennesker kunde vel stues inn, så det hendte at dampen randt nedover veggene, så hett var det. Mange ble frelst og fikk oppleve en dåp i den Hellige Ånd her. Av vitner som deltok på Rønningen den første tid kan nevnes: Pastor Barratt, Axel Wold fra Moss, bakermester Breien (far til oberst Breien i Frelsesarmeen og kjent for sin vakre sangstemme), forst. C. M. Seehus, Severin Larsen, Osc. Halvosren, M. H. Sæther, urmaker Gerrard m. fl. Ikke må forglemnes den «glade murer», som var en hyppig gjest. Predikant Thorkildsen utførte et meget godt arbeid. Likeså kan nevnes Nils Sørensen fra Skien, som stanset i lengere tid og var til stor velsignelse. Sistnevnte sang og spilte godt og mange ble vunnet for Herren.

Årene er gått, og vi er kommet til 1915. No får menigheten besøk av en dansk bror, journalist Andersen. Om du leser pastor Barratts «Erindringer», vil du finne en beskrivelse av hans møter i Kjøbenhavn. Det ble en voldsom motbør og forfølgelse, især fra ungsosialistisk hold. En av dem som var meget aggressiv i denne motstand var nettopp journalist Andersen. Det er ofte ikke langt fra bitter forfølgelse av sann kristendom til helhertet overgivelse til samme, slik som vi også leser om apostelen Paulus. Andersen ble snart frelst, døpt og åndsdopt, og kom til Norge som et vitne for den sak han for ikke lenge siden hadde kjempet så bittert imot. Høsten 1915 kom han til Larvik, og ble her med korte avbrytelser i over 2 år. I denne tid ble det ganske stor framgang, og mange kom over på Herrens side.

Betania reises.

Det var på denne tid initiativet til byggingen av Betania ble tatt, som det i disse dager er 25 år siden ble innviet. Man begynte med oppførelsen i 1917, og i pinsen 1918 stod da lokalet fullt ferdig. Det ble innviet ved et større stevne, hvor bl. a. pastor Barratt var hovedtaler sammen med Blom-Bakke fra Arendal, Seehus, Hartford, Wold, Sæther, Ystrøm og flere andre unge predikanter.

Menigheten på tur straks etter innvielsen av Betania 1918. (Pastor Barratt i hjørne til høire med gitar).

Andersen reiste no fra byen, og man drev med tilreisende predikanter ettersom høvet bød seg. En av dem som mest besøkte menigheten i denne tid var Hartford. Likeså Severin Larsen, Conrad Johnsen, Anders Johnsen m. fl.

I årene 1920—21 var det adskillig vekkelse. Man hadde i denne tid fellesmøter med statskirken, og mange ble vunnet for Herren.

Ordnet menighet.

Innen vennegruppene hadde det etter hvert utviklet seg to forskjellige retningslinjer i lærespørsmålet angående forskjellige ting. Dette skulde bli svært framtreddende for Larviks vedkommende, og avstedkom mye som helst burde vært unngått. Erik Andersen Nordquelle hadde opplevet en sterk frigjørelse allerede før pastor Barratt kom fra Amerika. En av de ting Nordquelle var blitt svært redd for var organisasjonssystem og kirkevesen. Han framholdt derfor sterkt at man ikke skulde ha noen innskrivning eller protokoll i venneflokket. Likeså var han ikke helt enig med det vanlige syn blant pinsevenner på Åndens dåp. Nordquelles syn ble gjerne kalt, og kalles framleis for «det frie syn.» Ettersom det no kom predikanter av begge disse forskjellige oppfatninger førte det helt logisk til at det ble to forskjellige syn rådende i venneflokket. Forholdet utviklet seg og ble mer og mer spent. Alt dette virket selvsagt utad, og søkningen til møtene avtok, og det ble tørt og tomt.

Omlag 1931 kom evangelist Magnussen heim fra en konferanse i Fredrikstad. Der hadde han truffet to evangelistbrødre, Jens og Knut Pettersen. Disse ble kalt til Larvik og kom straks før jul 1931. I nyttårshelgen brøt vekkelsen ut og lokalet ble aldeles overfylt av mennesker. Brødrene Pettersen sang og vitnet frimodig og friskt om frelsen, og det ble mange som kom til liv i Gud. Mange av våre trofaste venner kom med i denne tiden. Det varte ikke så lenge før Knut Pettersen måtte ofre seg for andre felter, og lot da sin bror Jens igjen i Larvik.

I denne tid var det at det uunngåelige brudd kom som skulde bringe så meget sårt med seg. De ledende brødre som alle stod helt for det vanlige syn blant pinsevennene med ordnet menighet og forkynnelse av Åndens dåp fattet den beslutning at me-

Musikkforeningen ved innvielsen.

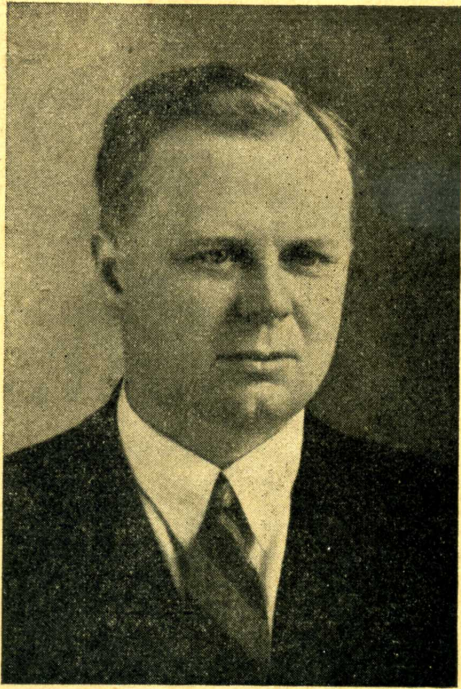
nigheten skulde ordnes og forkynnelsen ligge etter de ovenfor nevnte retningslinjer. Vi vil ikke legge skjul på at det i slike situasjoner når alt settes på spissen kan gåes litt for hurtig og kan hende hårdt fram. Den menneskelige ufullkommenhet kan lett komme tilsyne. Det er mulig at enkelte ting kunde vært annerledes, men meningen var den beste. En vennegruppe som ble dannet ut fra det frie syn virket i en tid i et annet lokale, men sluttet snart. I 2 år virket evangelist Jens Pettersen i menigheten og gjorde også mye av en forstanders gjerning. Han ble avholdt for sin store offervillighet og nidkjærhet i tjenesten, og vi må takke Gud for alt som ble gjort i denne tid.

Etter Pettersen ble Sigurd Brattlien kaldt som menighetens første lønnete forstander. Når en menighet skal ledes inn i et disiplinert menighetsliv, kan det melde seg mange vansker. Vi mennesker har så lett for å bli ensidige og selvrådige. Har man sett seg riktig blind på organisasjon og formvesen, kan man lett svinge så langt over at det går ut over den åndelige disiplin som også forlanges for å stå tilsluttet en fri forsamling. Brattlien fikk ta mange tunge tak og gjorde en stor gjerning som den første forstander i menigheten. I denne tid ble kjelleren gravd ut, og et praktisk bønnenrom innredet der. Han ble i Larvik hele 4 år.

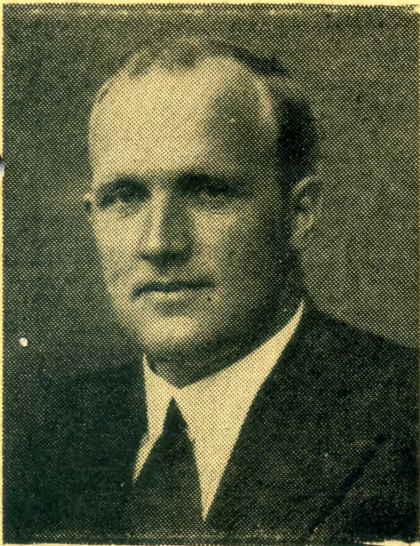
Den neste forstander ble Asbj. Haugen. Hans virketid ble etter en kort stunds forløp avbrutt av krigen. Mange lærte å sette pris på Haugens gode forkynnelse som fikk stor betydning for menigheten. Han virket en tid etter krigsutbruddet som menighetens evangelist, men sluttet så høsten 1940.

Menighetens noværende forstander, Kristian Sundsdal, kom til Larvik i februar 1941. Han virket først som menighetens evangelist til august samme år, da han ble innsatt som forstander på menighetens enstemmige kallelse.

Lokalet er i den senere tid blitt adskillig forbedret og pusset opp. Den gamle lillesalen er lagt til selve forsamlingsalen, som derved er blitt rommeligere. Likeså bevirket de økede musikk-krefter behov for større plattform. På grunn av vedrasjone-ringen har man lagt nytt tak inne i lokalet så dette er senket. Likeså er galleriet en del utvidet. Det hele gir lokalet et mere smakfullt preg, og vi er takknemlig for at det har latt seg gjøre

Jens Pettersen. 1931—34.

Sigurd Bratlien. 1934—38.

Asbjørn Haugen. 1938—40.

å foreta en såvidt stor reparasjon i disse vanskelige tider. Det var målet at alt skulde være ferdig til jubileumsstevnet i pinsen, hvilket ser ut til å lykkes.

Forøvrig går arbeidet jevnt og trutt framover. Ganske mange er de siste årene blitt frelst og tillagt menigheten. Menigheten hadde ved årsskiftet 221 medlemmer.

Årsbudsjettet var på kr. 18 616,44.

Musikkforeningen.

Det har vist seg at den form for sang og musikk som faller best inn i rammen for våre møter er enkelt sammensatte musikklag av strengeinstrumenter og sangere.

Musikkforeningen i Betania har gjort en trofast gjerning ned igjennom årene.

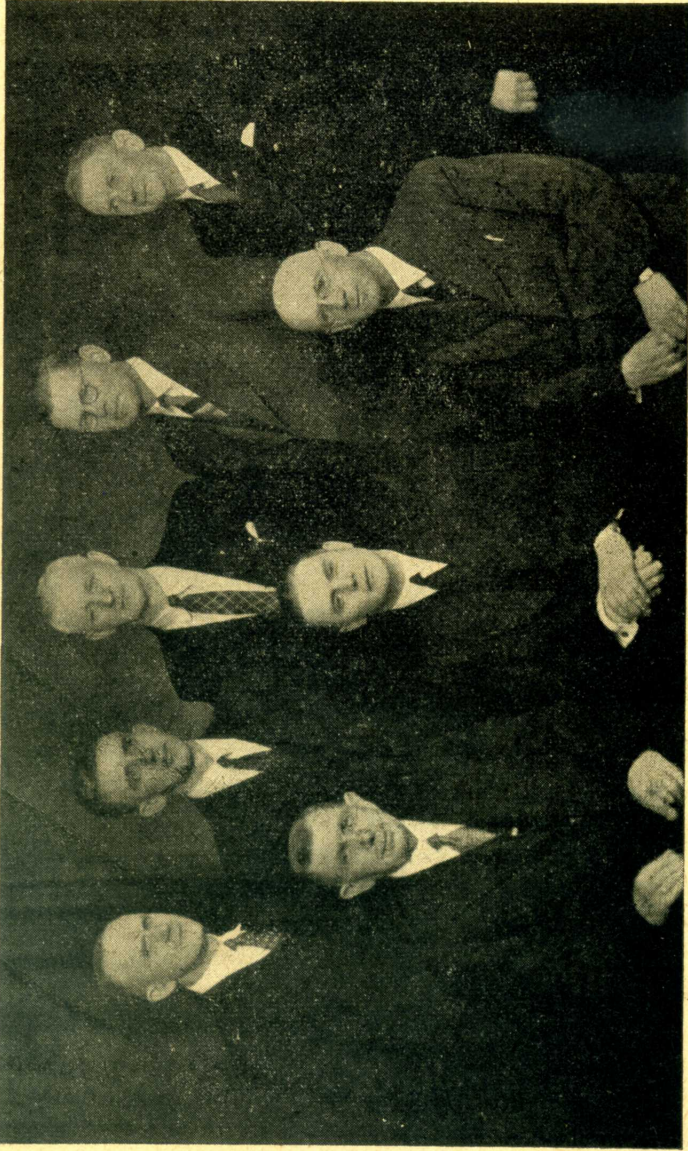
Enkelte som vi ser her på musikkforeningens bilde ved innvielsen av lokalet for 25 år siden vil en finne igjen på bildet fra musikkforeningen i dag. Musikkforeningen deltar ved alle møter unntatt formiddagsmøtene. Ved disse benytter en orgel til ledsagelse av salmesangen, — ellers var det alminnelig i mange år at også strengemusikken deltok ved disse møtene. I den senere tid er det blitt dannet en ungdomsmusikk av unge nyfrelste. Disse deltar av og til på møtene, og gjør en stor gjerning ved å gå på sykehus og gamleheimer hvor de synger og spiller om Jesus.

Misjonen.

Det gikk en del år innen menigheten tok opp fast misjonsarbeid. Selvsagt ble det samlet inn til misjonen ved enkelte høve, men innen pinsemenighetene er det vanlig at hver menighet har sin eller flere misjonærer som de underholder. Menigheten i Betanias første misjonærpar gikk ut fra menigheten og ble utsendt til Svaziland omlag 1922. Det var Johan Qværnstrøm og hustru Hilda født Kruge.

Senere ble Agnes Torp menighetens misjonær. Vi har bare fått sparsomme meldingen fra misjonsmarken siden krigen brøt ut.

På menighetsmøtet høsten 1942 ble søster Johanna Thorsen

Menighetens eldstebrødre, tjenere og forstander.
Stående : L. Lauritzen, Harald Mathisen, Peder Haakestad, R. T. Kristiansen, F. A. Ramberg.
Sittende : Nils A. Andersen, Kristian Sundsdal, Peter E. Bjerck.

antatt som menighetens nye misjonskandidat. Søster Thorsen har i flere år reist som evangelist, men hennes kall står til Kongo. Det er forøvrig Afrika som hele tiden har vært menigheten i Betanias misjonsfelt. Siste års misjonsbudsjett var på kr. 2 242,66.

Søndagsskolen.

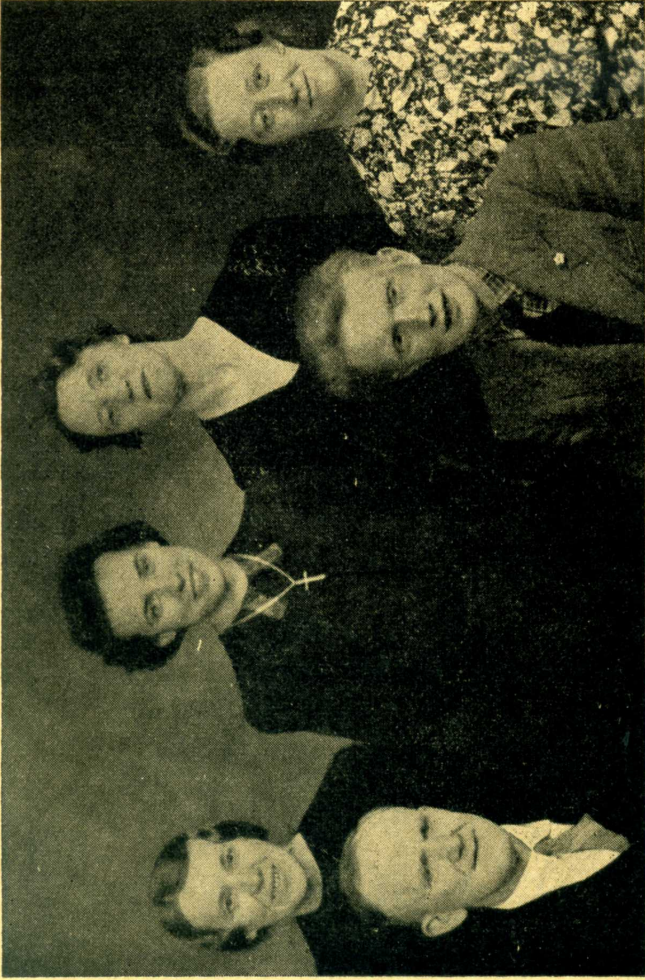
Det har vært drevet søndagsskolearbeid innen menigheten helt siden 1909. Vi forstår mer og mer hvilken stor betydning det har at barna får en klar evangelisk påvirkning i så tidlig alder som mulig. Vi er derfor glad over den trofaste stab av søndagsskolearbeidere vi har. Menighetstjener Lauritzen har vært søndagsskolens dyktige forstander de senere år.

Utsendte predikanter.

Et friskt menighetsliv vi alltid fostre fram menn og kvinner som helt ønsker å vie sitt liv og sin tid til Herrens tjeneste. Forstander Arthur Gundersen på Notodden er menighetsbarn fra Larvik. Br. Gundersen virket en rekke år som evangelist rundt om i landet. Han har no stått som forstander på Notodden i flere år, og er kjent som en solid ordets forkynner. Likeså har vi evangelist Andreas Gundersen som er tilflyttet Larvik de senere år, men som tilhører menigheten og er utsendt som evangelist av denne. Bror Gundersen har viet mye av sin tid på forsømte steder hvor venneflokkene er små. Det er en særdeles trofast gjerning han på den måten har utøvet. Han er dessverre forhindret fra å delta med oss i jubileet, men vi vil minnes ham spesielt i våre bønner. Br. Arthur Dyreng virket en tid som menighetens evangelist i Nord-Norge, men bor no i Larvik hvor han har sitt arbeid. Så har vi søster Johanna Thorsen, som vi har nevnt i forbinnelse med misjonssaken.

Utpostarbeidet.

Når vi leser 1. Tess. kap 1, får vi et klart bilde av hvordan evangeliet ble utbredt den første tid. «Fra Eder har Herrens ord lydt ut,» sier Paulus. Menighetene i byene i Lilleasien virket utad på landdistriktene så det vokste opp venneflokker over alt. Slik burde enhver menighet gjøre. Man burde ta opp arbeidet

Søndagsskolepersonalet 1943.

i de omliggende distrikter ved hjelp av evangelister osv. Menigheten i Betania hadde Stavern som utpost helt til i vinter, da venneflokken var så livskraftig at den så seg istand til å bli selvstendig menighet. Det er jo også det som er målet. Enkelte andre steder har det også vært arbeidet med møter i distriktet, men de noværende forhold med de sterkt begrensede kommunikasjonsmidler vanskeliggjør utpostarbeidet.

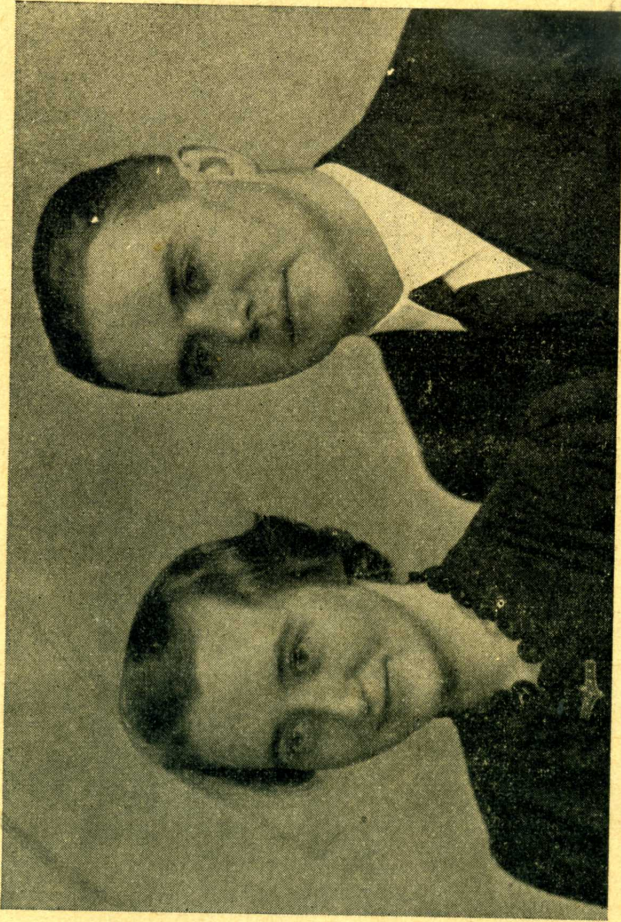
Svarstad stod i flere år som utpost under Larvik, men er siden blitt selvstendig menighet.

Imidlertid har menigheten hatt mange møter på Torstrand, bydelen østover mot Lågen. Her bor mange mennesker, og ikke få fikk komme til tro på Gud ved disse møter.

Når vi ser på Bibelens store krav til en menighet, dennes store ansvar og oppgave, må vi innrømme at vi ikke på langt nær er nådd hva som burde vært nådd. Vi takker imidlertid Gud som har stått med og hjulpet tross de mange skrøpeligheter og brist som er kommet til syne. Det er vår inderlige bønn til menighetens hode, Jesus Kristus, — at han må således vinne skikkelse i oss alle at menigheten i Betania kunde bli hva han hadde tiltenkt den, sannhetens støtte og grunnvoll, — en redningsstasjon for fortapte som søker hjelp mot synden og verden, og hvor sjele kan forberedes for den kommende herlighet. For det som er skjedd ønsker vi å gi Gud ære, og for det som skal skje vil vi gi Gud ære, for ham alene tilkommer æren i all evighet. Amen!

Musikkforeningen ved jubileet.

Borgbild og Kristian Sundsdal.

Jacob Håkestad

ETABLERT 1917

MASKINER FOR ANLEGG OG INDUSTRI

Omsetning av :

Dampmaskiner, Dampkjeler, Dieselmotorer, Elektriske motorer,
Luftkompressorer, Presluftverktøy, Wincher, Kraner, Stentyggere,
Pumper, Verktøymaskiner, Snekkermaskiner, Jernbjelker, Skinne-
materiell, Dynamoer, Lysaggregater, Turbiner, Rør, Armatur m.m.

TELEFONER: 1456 - 2146 - 1356
NANSETGT. 11^B L A R V I K.

Larvik Sparebank

Oprettet 1838

Telef. nr. 1069 — 1350 — 1812

Alle alm. bankforretninger utføres.

DEN NORSKE CREDITBANK FILIAL I LARVIK.

Aksjekapital og reservefond 35 mill. kr.

Henvend Dem til oss når De trenger bankforbindelse.

Vi utfører alle slags bankforretninger
hurtig og billig.

Innskudd. Diskontering. Kassakreditt.
Inkasso. Sparebøsser. Sikkerhetsboxer.

**De finner alltid det beste utvalg i
Skomagasinet Garanti**

Torvet 3.

*Godt utvalg i blomster
til alle anledninger.*

A. AUSTEEN
TELEFON 1591

